

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P3315

[Total No. of Pages : 4

[5052]-31
M.Ed. (Semester - II)
215 : INCLUSIVE EDUCATION

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Word limit for the question of 15 marks is 350-400.*
- 4) Word limit for the question of 5 marks is 130-150.*
- 5) Students should strictly follow the given word limit.*
- 6) No supplement will be provided.*

Q1) Explain the concept, meaning and difference in special, Integrated and Inclusive Education. What are the benefits of Inclusive Education? Give strategies for inclusion of gifted students. **[15]**

OR

Explain, how attitudes and values contribute towards inclusion? Develop an action plan to develop a positive attitude for inclusion in school. **[15]**

Q2) How can the following tools be used for the assessment of exceptional students?

- a) Intelligence tests
- b) Achievements tests

How are teacher based assessments used in the evaluation of students with learning disabilities. **[15]**

P.T.O.

OR

Explain, how co-operative and collaborative instructional strategies can be used in an inclusive classroom with examples. Write a lesson plan using co-operative learning techniques for an inclusive classroom. **[15]**

Q3) Answer the following (Any Four) **[20]**

- a) How can positive attitude be developed for inclusion?
- b) What are the characteristics of mentally challenged students?
- c) What are the benefits of inclusion?
- d) What is the ideology for inculsion?
- e) What is the physical layout for a hearing impaired student in an inclusive classroom?
- f) How can peer mediated instruction be achieved for inclusion?

Total No. of Questions : 3]

P3315

[5052]-31
M.Ed. (Semester - II)
215 : INCLUSIVE EDUCATION
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) 15 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्दमर्यादा 350 ते 400 शब्द आहे.
4) 5 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्दमर्यादा 130 ते 150 शब्द आहे.
5) विद्यार्थ्यांनी दिलेली शब्दमर्यादा कटाक्षाने पाळावी.
6) पुरवणी दिली जाणार नाही.

प्रश्न 1) विशेष, एकात्म आणि समावेशक शिक्षण यांचे स्वरूप अर्थ आणि त्यांमधील फरक स्पष्ट करा. समावेशक शिक्षणाचे फायदे कोणते आहेत? 'प्रज्ञावान' मुलांच्या समावेशनाच्या योजना सांगा.[15]

किंवा

अभिवृत्ती आणि मूल्ये यांचे समावेशनामधील योगदान स्पष्ट करा. शाळेमध्ये समावेशनासाठी सकारात्मक अभिवृत्ती विकसित करण्यासाठीचा कृती आराखडा विकसित करा. [15]

प्रश्न 2) विशेष विद्यार्थ्यांचे परीक्षण करण्यासाठी खालील साधनांचा कसा वापर करता येवू शकेल?

अ) बुद्धिमत्ता चाचण्या

ब) संपादन चाचण्या

अध्ययन अक्षमतांचे मूल्यमापन करण्यासाठी शिक्षक - आधारित परीक्षणाचा वापर कसा करता येईल. [15]

किंवा

समावेशक वर्गामध्ये सहकार्यात्मक आणि सहभागात्मक अनुदेशन पद्धतींचा वापर कसा करता येवू शकेल ते सोदाहरण स्पष्ट करा. समावेशक वर्गासाठी सहकार्यात्मक अध्ययन तंत्राचा वापर करून पाठ-टाचण लिहा. [15]

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [20]

- अ) समावेशनासाठी सकारात्मक अभिवृत्ती कशी विकसित करता येईल?
- ब) मानसिक दृष्ट्या आव्हानात्मक (challenged) विद्यार्थ्यांची वैशिष्ट्ये कोणती?
- क) समावेशनाचे फायदे कोणते आहेत?
- ड) समावेशनासाठीची तात्त्विक बैठक कोणती आहे?
- इ) समावेशक वर्गामध्ये, कर्णबधिर मुलांसाठी भौतिक आराखडा काय असेल?
- फ) समवयस्कांद्वारे केलेले अनुदेशन (peer mediated instruction) समावेशनासाठी कसे साधता येईल?

